

In gesprek met...

Een LVB'er met het verstand van een 8-jarige , de emotieregulatie van een dreumes, het libido van een twintiger en schulden bij de coffeeshop op de hoek.

Annemieke Kanninga
arts VG
15 November 2024

Inhoud workshop

Na het volgen van deze scholing weet de deelnemer...

- wat de prevalentie van veel voorkomende klachten bij een verstandelijke beperking is.
- wat (de meerwaarde van) een Health Watch is
- voor welke vragen hij/zij kan verwijzen naar een arts VG

Na het volgen van deze scholing kan de deelnemer...

- Een lichte verstandelijke beperking (beter) herkennen
  - Snel informatie opzoeken over een syndroom/Health Watch
  - een consult beter laten aansluiten bij een patiënt met een verstandelijke beperking.
-
-
-
-

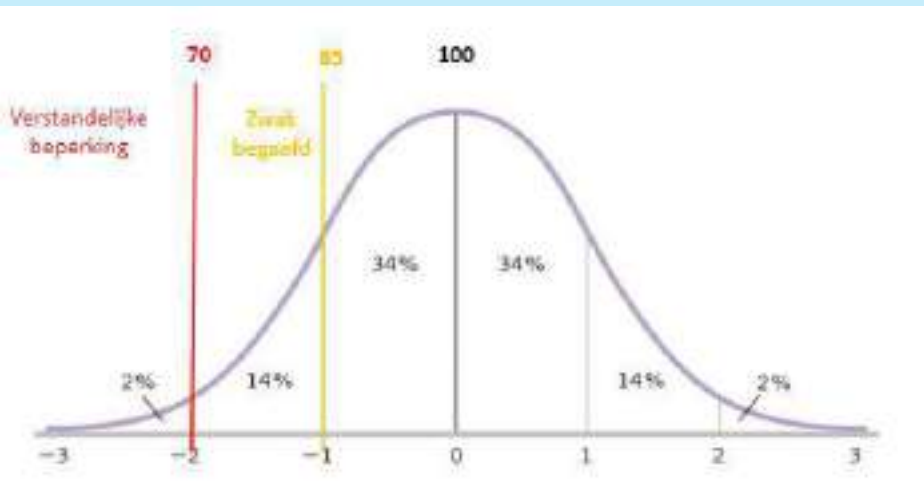
Herkennen (L)VB

- Jullie ervaringen?
  - Hoeveel mensen in de praktijk?
  - Zijn er dingen lastig?
-
-
-
-

Herkennen (L)VB

- significante beperkingen in het intellectueel functioneren
  - significante beperkingen in het adaptief gedrag, wat zichtbaar wordt in conceptuele, sociale en praktische vaardigheden
  - de handicap is aanwezig voor de leeftijd van 22 jaar
- American Association for Intellectual and Developmental Disability (AAIDD)

Verstandelijke beperking¹

In Nederland zijn er ongeveer

142.000

mensen met een verstandelijke beperking, ofwel mensen met een

IQ

onder de

70

Bijna al deze mensen krijgen enige vorm van langdurige hulp: thuis, op school, dagbesteding of intramurale zorg.

Van hen hebben naar schatting

68.000

mensen een ernstig verstandelijke beperking (IQ < 50).

en ongeveer

74.000

mensen een licht verstandelijke beperking (met een IQ tussen 50 en 70).

Daarnaast zijn er ongeveer

2,2 miljoen

Nederlanders met zwakbegaafdheid (met een IQ tussen de 70 en 85).

waaronder

1,4 miljoen

mensen met een ondersteuningsvraag.

maatschappelijke

hygiëne

vaardigheden

sociale

verantwoord

verstandige

afstemming

eten

keuzes

Adaptieve

maken

vaardigheden

dagstructuur omgaan

en

huishouden

met

doen

geld,

daginvulling

post,

schoolse

vaardigheden

verzekeringen

basale
zelfzorg

Emotionele ontwikkeling

FASE 3

(18-36 maanden)

Eerste individuatiefase

AUTONOMIE vs
AFHANKELIJKHEID

AFSTAND EN NABIJHEID

Geef mij ruimte om te
exploreren

Geef mij een veilige
terugvalbasis

Laat mij kiezen
als het kan

Positieve ervaringen zijn belangrijk
voor mij

STRUCTUUR EN GRENZEN

Ik heb duidelijke regels
nodig

Ik heb consequente
begeleiding nodig

Ik vecht constant tegen
de regels

Door onderhandeling laat ik mij
discreet sturen

Werk niet aan alles tegelijk maar
choose your battles

ACTIVITEITEN

Laat mij zelf dingen doen, maar
spring snel bij als het nodig is

Activiteiten doen om mijzelf
beter te leren kennen

Geef mij
verantwoordelijkheden
die ik aan kan

COMMUNICATIE

Praat niet over mij,
maar jij + ik

Wees kort, bondig en consequent

Gebruik humor

+

HOU REKENING MET JALOEZIE

AUTONOMIE EN RELATIE
BEVESTIGEN

BLIJF RUSTIG MAAR DUIDELIJK

LAAT ZE ZELF BESLISSEN BINNEN EEN VEILIGE
STRUCTUUR

HOU DE UITLEG
KORT EN BONDIG

-

WERK NIET MET
UITGESTELDE
BELONINGEN

VERWACHT GEEN EMPATHIE

CONFRONTATIE HELPT NIET

WORD NIET BOOS ALS ER EENS IETS
MISGAAT

STEL GEEN WAAROM
VRAGEN

ZET NIET TE VEEL IN OP GROEPSTHERAPIE

Streetwise

Een LVB'er met het verstand van een 8-jarige , de emotieregulatie van een dreumes, het libido van een twintiger en schulden bij de coffeeshop op de hoek.

Disharmonisch profiel

Ziektebeelden Health Watch

- Ervaringen?
- Kenmerken van patienten?
- Andere zorgbehoeften?

Ziektebeelden Health Watch

Kenmerken van mensen met een verstandelijke beperking die leiden tot bijzondere zorgbehoeften op medisch gebied

- Beperkingen op gebied van ziektebesef en ziekte-inzicht
- Atypische presentatie van gezondheidsklachten
- Beperkingen op het gebied van communicatie
- Beperkingen op het gebied van tempo
- Disharmonisch ontwikkelingsprofiel
- Afhankelijkheid van ondersteuning
- Andere prevalentie van aandoeningen
- Etiologiegerelateerde aandoeningen
- Multifactorieel bepaalde klachten en multimorbiditeit
- Probleemgedrag en psychiatrische problematiek
- Beperkingen in motorisch functioneren en mobiliteit
- Beperkingen in het verdragen van reguliere diagnostiek en behandelmethoden
- Beperkingen op het gebied van zelfbepaling en wilsbekwaamheid
- Bijzondere levensfasen en een ander levensloopperspectief
- Leefstijlproblematiek

Ziektebeelden Health Watch

Aandoening	Prevalentie bij volwassenen met een verstandelijke beperking	Prevalentie in de algemene volwassen bevolking
Gastro-oesofageale refluxziekte	48,2% (IQ < 50)	0,68%
Oorsmeerproppen	43%	2 - 4%
Slechthorendheid en doofheid	30% (bij Down: 57%)	16 - 17%
Obstipatie	28%	1,7%
Epilepsie	16 - 25%	1,5%
Slechtziendheid en blindheid	19,2%	1,9% (≥55 jaar)
Urineweginfectie	16%	4%
Osteoporose	8 - 21%	0,9%
Spasticiteit	14,6%	1,5%
Dementie (> 60 jr)	13,1% (bij Down > 45 jaar: 20%)	5,4%
Urineretentie	10,2% (m/v, matige tot zeer ernstige VB)	0,2% - 0,7% (mannen)
Schildklier-aandoening	8 - 12% (bij Down 15% -30%)	1,6%

Ziektebeelden Health Watch

- Etiologie-gerelateerde gezondheidsklachten-> Health Watch
  - <https://kinderneurologie.eu/>
  - <https://artsvgopleiding.nl/syndroom-referaten/>
  - <https://uniek-erfelijk.nl/>
-
-
-
-
-

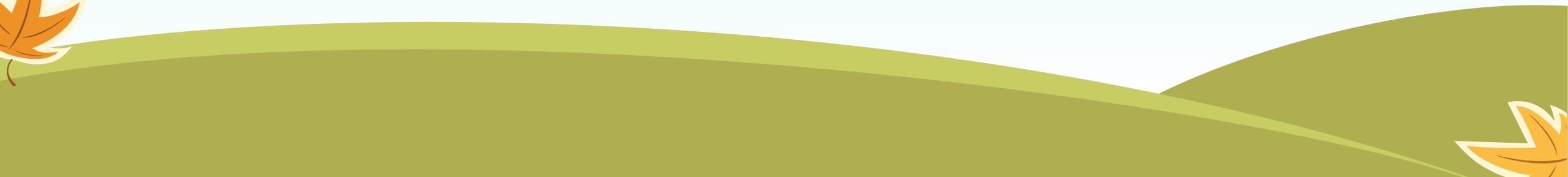
Verwijzen naar een arts VG

- andere communicatie en klachtenpresentatie
- handicapgerelateerde problematiek
- andere epidemiologie en comorbiditeit
- complexe zorgsystemen

- een syndroom voor health watch
- epilepsie
- spasticiteit of problemen met het bewegingsapparaat
- gedragsproblemen en psychiatrie
- gastro-intestinale problematiek, zoals besluitvorming rond PEG-sonde, obstipatie en reflux
- slikstoornissen en recidiverende luchtweginfecties
- zintuigstoornissen
- slaapstoornissen
- etiologisch onderzoek
- seksualiteit, anticonceptie en kindervens
- levensfasen en levenseinde, palliatieve zorg
- wilsbekwaamheid en wettelijke vertegenwoordiging
- wet- en regelgeving (Wzd)
- ondersteuning en second opinion bij complexe besluitvorming rond behandelbeleid, met afweging van medische, ethische en juridische aspecten
- verslaving
- polyfarmacie

Tips voor consulten met de huisarts

- Wat doen jullie zelf?
  - Hulpmiddelen?
-
-
-
-
-

Tips voor consulenten met de huisarts

- <https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/tips-tools/tools/eerstelijnszorg-op-maat>
- <https://www.pharos.nl/begrijpjelichaam/>
- <https://www.naarjehuisarts.nl/nl/>
- <https://www.steffie.nl/>
- https://deleidsepsychiater.nl/deleidsepsychiater.nl/wp-content/uploads/2024/10/Zakkaartje-zwakbegaafdheid-of-een-verstandelijke-beperking-oktober-2024_b.pdf

Tips voor consulten met de huisarts

TIP 1

ZET VERSTANDELIJKE
BEPERKING IN DE
DIFFERENTIAAL DIAGNOSE

DENK ERAAN BIJ:
MOEIZAAM CONTACT
THERAPIE ONTROWW
MOEITE MET TIJDSBESEF

Tips voor consulten met de huisarts

TIP 2

PAS JE TAALGEBRUIK AAN

KORTE ZINNEN, SPREEK RUSTIG

WEES CONCREET

GEBRUIK DE WOORDEN VAN DE PATIENT

GEEF TIJD OM NA TE DENKEN

Tips voor consulten met de huisarts

TIP 3

GEBRUIK VISUELE
ONDERSTEUNING

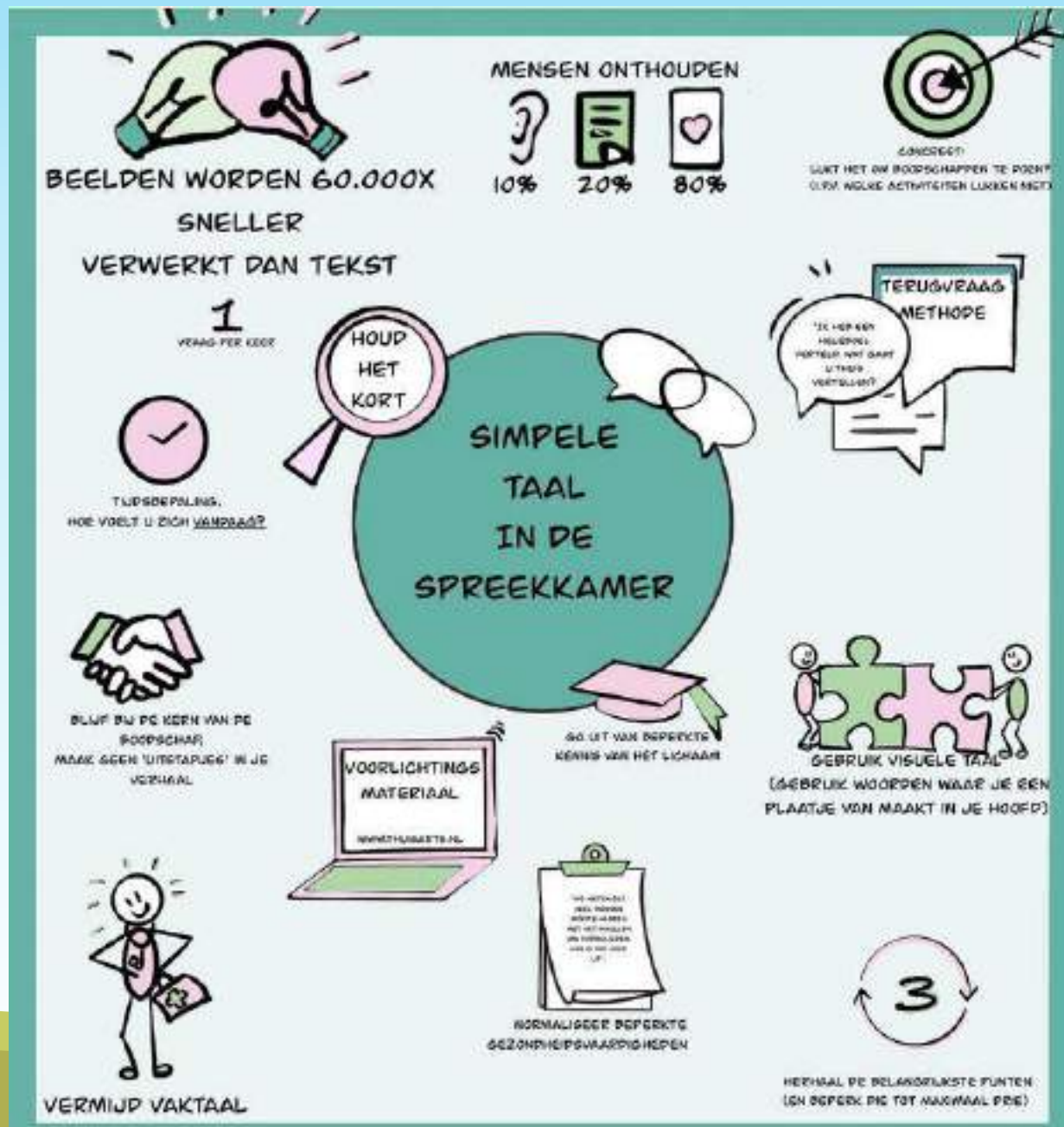
MAAK EEN TEKENING TIJDENS HET CONSULT
OF GEBRUIK PICTOGRAMMEN

Tips voor consulenten met de huisarts

Martine Kelder

www.artsenvisuals.com

Tips voor consulten met de huisarts

TIP 4

PLAN EEN DUBBEL CONSULT

ER IS MEER TIJD NODIG:
VOOR HET VERTELLEN VAN HET VERHAAL
VOOR HET VERWERKEN VAN INFO
OM UITLEG TE BEGRIJPEN

BELANGRIJK VOOR DIAGNOSTIEK EN
JUIST UITVOEREN VAN BEHANDELING

Tips voor consulten met de huisarts

TIP 5

HOUD ZELF EEN VINGER AAN DE POLS

ZELFSTANDIG BELEID UITVOEREN IS VAAK LASTIG

ZIE DE PATIENT VAKER TERUG
HELP DE PATIENT LANGE(RE) TERMIJN DOELEN
TE BEHALEN

Tips voor consulten met de huisarts

TIP 6

PREVENTIE, JAARLIJKSE CONTROLE?

HOGERE PREVALENTIE, VAAK GEMIST

HYPERTENSIE, HYPERCHOLESTEROLEMIE,
DIABETES, ATHEROSCLEROSE,
SLIKSTOORNISSEN, DEPRESSIE,
SLAAPPROBLEMEN, VISUS- EN
GEOORPROBLEMEN

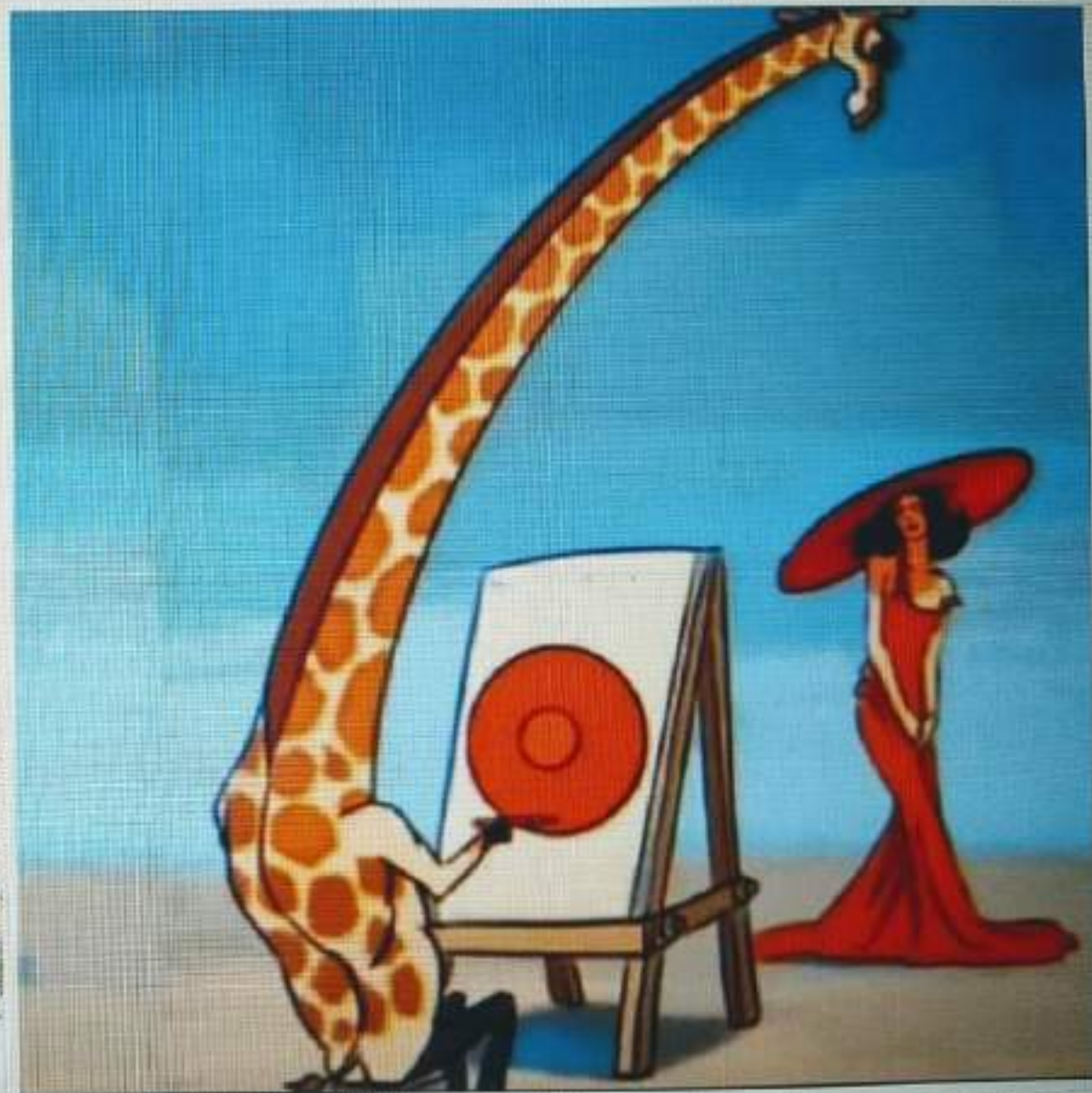

Tips voor consulten met de huisarts

TIP 7

MAAK GEBRUIK VAN
HETEROANAMNESE

SPREEK OOK MET FAMILIELEDEN EN
BEGELEIDERS OM RELEVANTE INFO BOVEN TAFEL
TE KRIJGEN.
ZO WORDT HET BEELD COMPLEET

Tips voor consulten met de huisarts

TIP 8

WEET WIE DE MEDISCHE
BESLISSINGEN NEEMT

IS DE PATIENT WILSBEKWAAM OM OVER DE
SITUATIE EEN BESLISSING TE NEMEN?
DIT WISSELT PER SITUATIE

WIE ONDERSTEUNT DE CLIENT HIERBIJ?

<u>volgorde</u>	<u>vertegenwoordiger</u>
1	mentor of curator (door de rechter benoemd)
2	schriftelijk gemachtigde
3	echtgenoot, geregistreerd partner of andere levensgezel
4	ouder, kind, broer of zus, kleinkind of grootouder

Tips voor consulten met de huisarts

TIP 9

NEEM LAAGDREMPELIG CONTACT
OP MET ANDERE BETROKKEN
HULPVERLENERS

AFSTEMMING IS BELANGRIJK BIJ DEZE
KWETSBARE DOELGROEP

BETREK EEN ARTS VG BIJ COMPLEXE PROBLEMEN

Tips voor consulten met de huisarts

TIP 10

WEET WAAR INFO TE VINDEN IS

POLIKLINIEKEN ARTSEN VG

[HTTPS://WWW.VGN.NL/NIEUWS/VIND-EEN-AVG-POLIKLINIEK-BIJ-U-DE-BUURT](https://www.vgn.nl/nieuws/vind-een-avg-polikliniek-bij-u-de-buurt)

RICHTLIJNEN

[HTTPS://NVAVG.NL/RICHTLIJNEN/](https://nvavg.nl/richtlijnen/)

Vraag maar raak...

Achter de casus...

Een LVB'er met het verstand van een 8-jarige , de emotieregulatie van een dreumes, het libido van een twintiger en schulden bij de coffeeshop op de hoek.

Welk inzicht heeft deze workshop je opgeleverd?

Inhoud workshop

Na het volgen van deze scholing weet de deelnemer...

- wat de prevalentie van veel voorkomende klachten bij een verstandelijke beperking is.
- wat (de meerwaarde van) een Health Watch is
- voor welke vragen hij/zij kan verwijzen naar een arts VG

Na het volgen van deze scholing kan de deelnemer...

- Een lichte verstandelijke beperking (beter) herkennen
  - Snel informatie opzoeken over een syndroom/Health Watch
  - een consult beter laten aansluiten bij een patiënt met een verstandelijke beperking.
-
-
-
-

Veel plezier nog!

